

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. sausio 14 d.
(OR. en)

12569/20

Tarpinstitucinė byla:
2018/0251(NLE)

ATO 64
CADREFIN 355

TEISĖS AKTAI IR KITI DOKUMENTAI

Dalykas: TARYBOS REGLAMENTAS, kuriuo nustatoma Lietuvos Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo pagalbos programa ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1369/2013

TARYBOS REGLAMENTAS (ES) .../...

... m. d.

**kuriuo nustatoma Lietuvos Ignalinos atominės elektrinės
eksploatavimo nutraukimo pagalbos programa ir
panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1369/2013**

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į 2003 m. Stojimo aktą, ypač į jo 56 straipsnį ir prie jo pridėto Protokolo Nr. 4
3 straipsnį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) pagal Protokolą Nr. 4 dėl Ignalinos atominės elektrinės Lietuvoje¹ (toliau – Protokolas Nr. 4), pridėtą prie Akto dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos stojimo sąlygų ir Sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų² (toliau – Stojimo aktas), Lietuva įsipareigojo atitinkamai iki 2004 m. gruodžio 31 d. ir 2009 m. gruodžio 31 d. sustabdyti Ignalinos atominės elektrinės 1 bloką ir 2 bloką ir vėliau nutraukti tų blokų eksploatavimą;
- (2) laikydamosi savo įsipareigojimų pagal Stojimo aktą, Lietuva su Sąjungos parama uždarė abu blokus iki nustatytų terminų ir padarė didelę jų eksploatavimo nutraukimo pažangą. Siekiant toliau mažinti radiologinio pavojaus lygį būtini tolesni darbai. Remiantis turimais įvertinimais, šiam tikslui po 2020 m. reikės papildomų finansinių išteklių;

¹ OL L 236, 2003 9 23, p. 944.

² OL L 236, 2003 9 23, p. 33.

- (3) šiame reglamente numatyta veikla turėtų atitikti taikytiną Sąjungos ir nacionalinę teisę. Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimas turėtų būti vykdomas laikantis Sąjungos branduolinės saugos teisės, būtent Tarybos direktyvos 2009/71/Euratomas¹, ir atliekų tvarkymo teisės, būtent Tarybos direktyvos 2011/70/Euratomas². Pagal Direktyvos 2011/70/Euratomas 4 straipsnio 1 dalį ir 7 straipsnio 1 dalį galutinė atsakomybė už saugų panaudoto branduolinio kuro ir susidariusių radioaktyviųjų atliekų tvarkymą ir toliau tenka valstybėms narėms;
- (4) dviejų Ignalinos atominės elektrinės 1 500 MW galios RBMK tipo reaktorių blokų, paveldėtų iš Sovietų Sąjungos, pirmalaikis sustabdymas ir vėlesnis jų eksploatavimo nutraukimas neturi precedento ir yra išskirtinė, šalies dydžio ir ekonominio pajėgumo neatitinkanti finansinė našta Lietuvai. Protokole Nr. 4 teigiama, kad Sąjungos finansinė parama Lietuvos pastangoms nutraukti eksploatavimą ir spręsti problemas, susijusias su Ignalinos atominės elektrinės galutinio sustabdymo bei eksploatavimo nutraukimo padariniais, pagal Ignalinos programą bus nenutrūkstamai tęsiama ir po 2006 m., kitų finansinių perspektyvų laikotarpiams;

¹ 2009 m. birželio 25 d. Tarybos direktyva 2009/71/Euratomas, kuria nustatoma Bendrijos branduolinių įrenginių branduolinės saugos sistema (OL L 172, 2009 7 2, p. 18).

² 2011 m. liepos 19 d. Tarybos direktyva 2011/70/Euratomas, kuria nustatoma panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų atsakingo ir saugaus tvarkymo Bendrijos sistema (OL L 199, 2011 8 2, p. 48).

- (5) šiame reglamente nustatomas viso Lietuvos Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo pagalbos programos (toliau – Programa) laikotarpio finansinis paketas, kuris metinės biudžeto sudarymo procedūros metu Europos Parlamentui ir Tarybai turi būti svarbiausia orientacinė suma, kaip tai suprantama 2013 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstitucinio susitarimo dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo¹ 17 punkte;
- (6) siekiant suderinti Programos trukmę su Tarybos reglamente (ES, Euratomas) .../...²⁺ nustatytos daugiamečių finansinės programos trukme, Programa turėtų būti nustatyta septynerių metų laikotarpiui;
- (7) Programai taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046³ (toliau – Finansinis reglamentas). Finansiniame reglamente nustatytos Sąjungos biudžeto vykdymo taisyklės, įskaitant taisykles, susijusias su dotacijomis, apdovanojimais, viešaisiais pirkimais, netiesioginiu valdymu, finansinėmis priemonėmis, biudžeto garantijomis, finansine parama ir apmokėjimu išorės ekspertams;

¹ OL C 373, 2013 12 20, p. 1.

² ... m. ... d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) .../..., kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiamečių finansinė programa (OL L ..., ..., p. ...).

+ OL: prašom tekste įrašyti dokumente ST 9970/20 esančio reglamento numerį ir baigti pildyti atitinkamą išnašą.

³ 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

- (8) pagal Finansinį reglamentą, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 883/2013¹, Tarybos reglamentus (EB, Euratomas) Nr. 2988/95², (Euratomas, EB) Nr. 2185/96³ ir (ES) 2017/1939⁴ Sąjungos finansiniai interesai turi būti apsaugoti proporcingomis priemonėmis, įskaitant priemones, susijusias su pažeidimų, įskaitant sukčiavimą, prevencija, nustatymu, ištaisymu ir tyrimu, prarastų, neteisingai išmokėtų ar neteisingai panaudotų lėšų susigrąžinimu ir, kai tinkama, administracinių nuobaudų skyrimu. Visų pirma, vadovaujantis reglamentais (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ir (ES, Euratomas) Nr. 883/2013, Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) turi įgaliojimus atlikti administracinius tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, siekdama nustatyti, ar nebūta Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veiklos atvejų.

¹ 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

² 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL L 312, 1995 12 23, p. 1).

³ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

⁴ 2017 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje (OL L 283, 2017 10 31, p. 1).

Pagal Reglamentą (ES) 2017/1939 Europos prokuratūra turi įgaliojimus tirti Sąjungos finansiniams interesams kenkiančias nusikalstamas veikas, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2017/1371¹, ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už jas. Pagal Finansinį reglamentą bet kuris asmuo arba subjektas, gaunantis Sąjungos lėšas, turi visapusiškai bendradarbiauti Sąjungos finansinių interesų apsaugos klausimu, suteikti būtinas teises ir prieigą Komisijai, OLAF, Audito Rūmams ir, kiek tai susiję su tvirtesniame bendradarbiavime pagal Reglamentą (ES) 2017/1939 dalyvaujančiomis valstybėmis narėmis, Europos prokuratūrai, ir užtikrinti, kad visos trečiosios šalys, dalyvaujančios įgyvendinant Sąjungos lėšas, suteiktų lygiavertes teises;

- (9) šis reglamentas neturi įtakos jokių būsimų valstybės pagalbos procedūrų, kurių gali būti imtasi pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 107 ir 108 straipsnius, rezultatams;
- (10) finansavimas pagal šį reglamentą pirmiausia turėtų būti skirtas veiklai, kuria įgyvendinami eksploatavimo nutraukimo saugos tikslai;

¹ 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis (OL L 198, 2017 7 28, p. 29).

- (11) Programa taip pat turėtų apimti žinių kūrimą ir dalijimąsi patirtimi. Įgyvendinant Programą sukauptos žinios, patirtis ir išvados, susijusios su eksploataavimo nutraukimo procesu, turėtų būti skleidžiamos Sąjungoje, koordinuojant veiklą ir užtikrinant sinergiją su kitomis atitinkamomis Sąjungos programomis, skirtomis eksploataavimo nutraukimo veiklai Bulgarijoje, Slovakijoje ir Komisijos branduolinės energetikos objektų Jungtinio tyrimų centrui (toliau – JRC) priklausančiose vietose, nes tokiomis priemonėmis sukuriama didžiausia ES pridėtinė vertė ir prisidedama prie darbuotojų bei plačiosios visuomenės saugos ir aplinkos apsaugos. Bendradarbiavimo apimtis, procedūra ir ekonominiai aspektai turėtų būti išsamiai išdėstyti daugiametėje darbo programoje ir taip pat galėtų būti reglamentuojami valstybių narių ir (arba) Komisijos susitarimuose;
- (12) JRC turėtų sudaryti palankesnes sąlygas koordinuotai žinių sklaidai tarp įvairių Sąjungos suinteresuotųjų subjektų, pavyzdžiui, atlikdamas rinkos analizę, peržiūras ir žinių poreikių Sąjungoje vertinimą, nustatydamas galimas bendradarbiavimo kryptis, suinteresuotuosius subjektus ir sritis, kuriose įgyvendinant Programą sukurtos žinios suteiktų didžiausią pridėtinę vertę, ir plėtodamas dalijimosi žiniomis formatus. Sukurtų žinių sklaidą turėtų finansuoti JRC. Bet kuri valstybė narė turėtų galėti inicijuoti ryšių plėtojimą ir mainus žinių sklaidos tikslais;

- (13) Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimas turėtų būti vykdomas remiantis geriausiomis turimomis techninėmis žiniomis ir tinkamai atsižvelgiant į branduolinės energetikos objektų, kurių eksploatavimas turi būti nutrauktas, pobūdį ir technologines specifikacijas, kad būtų užtikrinta sauga ir didžiausias įmanomas efektyvumas, taip atsižvelgiant į geriausios tarptautinės praktikos pavyzdžius;
- (14) veiksmingą eksploatavimo nutraukimo proceso raidos stebėseną ir kontrolę turėtų užtikrinti Lietuva ir Komisija, kad būtų garantuota didžiausia pagal šį reglamentą skiriamo finansavimo ES pridėtinė vertė, nors galutinė atsakomybė už eksploatavimo nutraukimą tenka Lietuvai. Tai apima veiksmingą pažangos ir veiklos rezultatų vertinimą ir, kai būtina, taisomųjų priemonių taikymą. Tuo tikslu turėtų būti įsteigtas stebėsenos ir informavimo funkcijas atliekantis komitetas, kuriam bendrai pirmininkautų po vieną Komisijos ir Lietuvos atstovą;
- (15) remiantis 2016 m. balandžio 13 d. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros¹ 22 ir 23 punktais, Programa turėtų būti vertinama remiantis informacija, surinkta taikant konkrečius stebėsenos reikalavimus, kartu vengiant administracinės naštos, tenkančios visų pirma valstybėms narėms, ir pernelyg didelio reglamentavimo. Tie reikalavimai, kai tinkama, turėtų apimti išmatuojamus rodiklius, kuriais remiantis būtų vertinamas Programos poveikis vietoje;

¹ OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

- (16) remiantis tarpinio vertinimo ataskaitos rezultatais turėtų būti galima peržiūrėti Programai skirtų asignavimų sumą ir programavimo laikotarpį;
- (17) pagal šį reglamentą bendrai finansuojama veikla turėtų būti nustatoma laikantis ribų, apibrėžtų pagal Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1369/2013¹ Lietuvos pateiktame eksploataavimo nutraukimo plane. Tuo planu apibrėžiama Programos apimtis, taip pat eksploataavimo nutraukimo galutinė būklė, nurodomos atliktinų darbų datos ir pabaigos datos. Į jį taip pat įtraukti eksploataavimo nutraukimo veikla, su ja susijęs tvarkaraštis, sąnaudos ir reikalingi žmogiškieji ištekliai. Kai aktualu, Lietuva Komisijai turėtų pateikti atnaujintas eksploataavimo nutraukimo plano redakcijas, kad pastaroji galėtų į jas atsižvelgti rengdama darbo programas;
- (18) veikla pagal Programą turėtų būti vykdoma Sąjungai ir Lietuvai kartu dedant finansines pastangas. Turėtų būti nustatyta didžiausia Sąjungos bendro finansavimo riba, laikantis bendro finansavimo praktikos, nustatytos pagal ankstesnes programas. Atsižvelgiant į palyginamų Sąjungos programų praktiką ir sustiprėjusią Lietuvos ekonomiką, nuo Programos pradžios iki pagal šį reglamentą finansuojamos veiklos įgyvendinimo pabaigos Sąjungos bendro finansavimo norma turėtų būti 86 % tinkamų finansuoti išlaidų. Likusį finansavimą turėtų skirti Lietuva ir kiti nei Sąjungos biudžetas šaltiniai, kaip antai tarptautinės finansų įstaigos ir kiti paramos teikėjai;

¹ 2013 m. gruodžio 13 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1369/2013 dėl Sąjungos paramos Lietuvos branduolinių reaktorių eksploataavimo nutraukimo pagalbos programai, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1990/2006 (OL L 346, 2013 12 20, p. 7).

- (19) todėl Reglamentas (ES) Nr. 1369/2013 turėtų būti panaikintas;
- (20) buvo tinkamai atsižvelgta į Audito Rūmų specialiąją ataskaitą Nr. 22/2016 pavadinimu „Nuo 2011 m. Lietuvoje, Bulgarijoje ir Slovakijoje įgyvendinant ES branduolinių reaktorių eksploatavimo nutraukimo pagalbos programas padaryta tam tikros pažangos, tačiau dar laukia itin svarbūs neišspręsti uždaviniai“, joje pateiktas rekomendacijas ir Komisijos atsakymą;
- (21) buvo atsižvelgta į 2019 m. sausio 17 d. Europos Parlamento teisėkūros rezoliuciją dėl Tarybos reglamento dėl Lietuvos Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo paramos programos (Ignalinos programos), kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1369/2013;
- (22) Programa patenka į Lietuvos panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo politikos įgyvendinimo nacionalinės programos, nustatytos pagal Direktyvą 2011/70/Euratomas, taikymo sritį;
- (23) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011¹;

¹ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

- (24) šiam reglamentui taikomos Europos Parlamento ir Tarybos pagal SESV 322 straipsnį priimtos horizontaliosios finansinės taisyklės. Tos taisyklės nustatytos Finansiniame reglamente ir jomis visų pirma nustatoma biudžeto sudarymo ir vykdymo pasitelkiant dotacijas, viešuosius pirkimus, apdovanojimus bei netiesioginį vykdymą tvarka ir numatoma finansų pareigūnų atsakomybės kontrolė. Pagal SESV 322 straipsnį priimtos taisyklės taip pat yra susijusios su bendru sąlygų režimu, skirtu Sąjungos biudžeto apsaugai;
- (25) šiame reglamente nustatyti Sąjungos finansavimo vykdymo metodai ir formos turėtų būti pasirenkami pagal tai, ar jais galima pasiekti konkrečius veiklos tikslus ir užtikrinti rezultatus, atsižvelgiant visų pirma į kontrolės sąnaudas, administracinę naštą ir tikėtiną reikalavimų nesilaikymo riziką. Be kita ko, turėtų būti apsvarstyta galimybė naudoti fiksuotąsias sumas, fiksuotąsias normas ir vieneto įkainius, taip pat finansavimą, nesusijusį su išlaidomis, kaip nurodyta Finansinio reglamento 125 straipsnio 1 dalies a punkte,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šiuo reglamentu laikotarpiui nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2027 m. gruodžio 31 d. nustatoma Lietuvos Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo pagalbos programa (toliau – Programa).
2. Jame nustatomi Programos tikslai, jos biudžetas laikotarpiui nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2027 m. gruodžio 31 d., Sąjungos finansavimo vykdymo metodai ir formos.

2 straipsnis
Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) eksploataavimo nutraukimas – administracinės ir techninės priemonės pagal nacionalinę teisę, kuriomis sudaromos sąlygos nutraukti visą branduolinės energetikos objekto reguliuojamąją kontrolę ar jos dalį ir kuriomis siekiama užtikrinti ilgalaikę visuomenės ir aplinkos apsaugą, be kita ko, mažinant likusiųjų radionuklidų kiekį medžiagose ir branduolinės energetikos objekto vietoje;
- 2) eksploataavimo nutraukimo planas – dokumentas, kuriame pateikiama išsami informacija apie siūlomą eksploataavimo nutraukimą ir kuris apima šiuos dalykus: pasirinktą eksploataavimo nutraukimo strategiją; eksploataavimo nutraukimo veiklos tvarkaraštį, pobūdį ir eiliškumą; taikomą atliekų tvarkymo strategiją, įskaitant nebekontroliavimą; siūlomos galutinės būklės aprašą; dėl eksploataavimo nutraukimo susidariusių atliekų saugojimą ir šalinimą; eksploataavimo nutraukimo laikotarpį; eksploataavimo nutraukimui užbaigti reikiamų išlaidų sąmatas; ir tikslus, tikėtinus rezultatus, tarpines reikšmes, atliktinų darbų datas, taip pat atitinkamus pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius, įskaitant, kai tinkama, sukurta verte grindžiamus rodiklius. Eksploataavimo nutraukimo planą rengia branduolinės energetikos objekto licencijos turėtojas ir į jį atsižvelgiama rengiant Programos daugiametės darbo programas.

3 straipsnis
Programos tikslai

1. Bendrasis Programos tikslas – padėti Lietuvai įgyvendinti Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimą, ypatingą dėmesį skiriant su juo susijusių saugos uždavinių sprendimui, tuo pačiu metu kuriant žinias, susijusias su eksploatavimo nutraukimo procesu ir radioaktyviųjų atliekų, susidarančių dėl eksploatavimo nutraukimo veiklos, tvarkymu.
2. Konkretus Programos tikslas – pagal eksploatavimo nutraukimo planą išmontuoti bei deaktyvuoti Ignalinos atominės elektrinės įrangą ir reaktorių šachtas, įskaitant radioaktyviųjų atliekų, susidarančių dėl eksploatavimo nutraukimo veiklos, tvarkymą, ir toliau saugiai tvarkyti dėl eksploatavimo nutraukimo susidariusias ir istoriškai paveldėtas atliekas.
3. Išsamus Programos konkrečių tikslų aprašymas pateikiamas I priede. Komisija, laikydamosi 13 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros, gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais iš dalies keičiamas I priedas.

4 straipsnis
Programos biudžetas

1. Laikotarpiu nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2027 m. gruodžio 31 d. Programos įgyvendinimo finansinis paketas yra 552 000 000 EUR einamosiomis kainomis.
2. 1 dalyje nurodyta suma gali būti naudojama ne tik I priede aprašyti veiklai, bet ir išlaidoms, susijusioms su Programai įgyvendinti skirta technine ir administracine pagalba, kaip antai parengiamąja, stebėsenos, kontrolės, audito ir vertinimo veikla, įskaitant organizacijų informacinių technologijų sistemas, padengti. Tokios išlaidos dokumentuojamos.
3. Biudžetiniai įsipareigojimai dėl veiklos, trunkančios daugiau nei vienus finansinius metus, gali būti suskaidyti į kelerius metus mokamas metines dalis.

5 straipsnis
Žinių sklaida

1. Programos įgyvendinimo procese sukurtos žinios sklaidžiamos Sąjungos lygmeniu.

2. 1 dalyje nurodytai veiklai įgyvendinti skirta veikla finansuojama pagal JRC eksploataavimo nutraukimo ir atliekų tvarkymo programą, kaip apibrėžta Tarybos reglamento (ES, Euratomas) .../...¹⁺ 2 straipsnio 5 punkte. JRC koordinuoja žinių sisteminimą ir sklaidimą valstybėms narėms.
3. Žinių sklaidos procesas įtraukiamas į 9 straipsnyje nurodytą darbo programą ir joje apibrėžiamas.

6 straipsnis

Sąjungos finansavimo vykdymo metodai ir formos

1. Programa įgyvendinama taikant tiesioginį valdymą, laikantis Finansinio reglamento, arba taikant netiesioginį valdymą kartu su Finansinio reglamento 62 straipsnio 1 dalies c punkte išvardytais subjektais.
2. Sąjungos finansavimas pagal Programą gali būti teikiamas bet kuria Finansiniame reglamente nustatyta forma.

¹ ... m. ... d. Tarybos reglamentas (Euratomas) .../..., kuriuo nustatoma specialioji branduolinės energetikos objektų eksploataavimo nutraukimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo finansinė programa ir panaikinamas Reglamentas (Euratomas) Nr. 1368/2013 (OL L ..., ..., p. ...).

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente ST 12566/20 esančio reglamento numerį ir baigti pildyti atitinkamą išnašą.

II SKYRIUS

ATITIKIMAS REIKALAVIMAMS

7 straipsnis

Reikalavimus atitinkanti veikla

Tinkama finansuoti yra tik ta veikla, kuria įgyvendinami 3 straipsnyje išdėstyti tikslai.

8 straipsnis

Bendro finansavimo normos

Visapusiškai stengiamasi tęsti bendro finansavimo praktiką, nustatytą teikiant pasirengimo narystei pagalbą ir pagalbą ankstesnių daugiamečių finansinių programų laikotarpiams Lietuvos pastangoms nutraukti eksploatavimą, taip pat atitinkamai pritraukti bendrą finansavimą iš kitų šaltinių.

Pagal Programą taikoma didžiausia bendra Sąjungos bendro finansavimo norma sudaro 86 %. Likusį finansavimą skiria Lietuva, taip pat jis teikiamas iš papildomų, kitų nei Sąjungos biudžetas, šaltinių. Žinių sklaidai, nurodytai 5 straipsnyje, būtinai veiklai Sąjungos teikiamo finansavimo norma yra 100 %.

III SKYRIUS

PROGRAMAVIMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KONTROLĖ

9 straipsnis

Darbo programa

1. Programa įgyvendinama vykdant daugiametę darbo programą, nurodytą Finansinio reglamento 110 straipsnyje. Daugiametė darbo programa priimama laikantis 13 straipsnio 2 dalyje nurodytos procedūros.
2. 1 dalyje nurodytoje daugiametėje darbo programoje atsižvelgiama į eksploataavimo nutraukimo planą, kuriuo grindžiamas Programos stebėjimas ir vertinimas.
3. 1 dalyje nurodytoje daugiametėje darbo programoje nurodoma esama būklė, tikslai, tikėtini rezultatai, susiję veiklos rezultatų rodikliai ir lėšų panaudojimo tvarkaraštis, taip pat išsamiai apibrėžiamos žinių sklaidos sąlygos.

10 straipsnis
Ataskaitų teikimas ir stebėseną

1. Rodikliai, skirti Programos veiklos pažangos, padarytos siekiant 3 straipsnyje nustatytų tikslų ataskaitai pateikti, išdėstyti II priede.
2. Atsiskaitymo už veiklą sistema užtikrinama, kad Programos veiklos įgyvendinimo ir rezultatų stebėsenos duomenys būtų renkami ekonomiškai, efektyviai ir laiku. Tuo tikslu Sąjungos lėšų gavėjams ir, kai tinkama, valstybėms narėms nustatomi ataskaitų teikimo reikalavimai, proporcingi bendroms išlaidoms ir su Programa susijusiai rizikai.
3. Kiekvienų metų pabaigoje Komisija parengia ankstesniais metais atlikto darbo įgyvendinimo pažangos ataskaitą, kurioje taip pat nurodoma veiklos, vykdomos po kvietimų teikti pasiūlymus, dalis, ir tą ataskaitą pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai.

11 straipsnis

Vertinimas

1. Vertinimai atliekami laiku, kad jų rezultatus būtų galima panaudoti sprendimų priėmimo procese.
2. Programos tarpinis vertinimas atliekamas, kai yra pakankamai informacijos apie Programos įgyvendinimą, bet ne vėliau kaip ketveri metai po 1 straipsnio 1 dalyje nurodyto laikotarpio pradžios. Atliekant tarpinį vertinimą taip pat nagrinėjamos galimybės keisti 9 straipsnyje nurodytą daugiametę darbo programą.
3. Baigiant įgyvendinti Programą, bet ne vėliau kaip penkeri metai po 1 straipsnio 1 dalyje nurodyto laikotarpio pabaigos, Komisija atlieka Programos galutinį vertinimą.
4. Komisija vertinimų išvadas kartu su savo pastabomis pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai.

12 straipsnis

Auditai

Asmenų ar subjektų, įskaitant asmenis ar subjektus, kurie nėra Sąjungos institucijų ar įstaigų įgalioti asmenys ar subjektai, atliktu Sąjungos ir nacionalinio įnašų naudojimo auditu grindžiamas bendras užtikrinimas, kaip tai suprantama Finansinio reglamento 127 straipsnyje.

13 straipsnis

Komitetas

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

Kai komiteto nuomonei gauti būtina rašytinė procedūra, ta procedūra laikoma baigta be rezultato, jeigu per nuomonei pateikti nustatytą laikotarpį taip nusprendžia komiteto pirmininkas arba to prašo paprastoji komiteto narių dauguma.

IV SKYRIUS

PEREINAMOJO LAIKOTARPIO IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

14 straipsnis

Informavimas, komunikacija ir viešinimas

1. Sąjungos lėšų gavėjai nurodo tų lėšų kilmę ir užtikrina Sąjungos finansavimo matomumą (visų pirma viešindami veiklą ir jos rezultatus), teikdami nuoseklią, veiksmingą ir proporcingą tikslią informaciją įvairiai auditorijai, įskaitant žiniasklaidą ir visuomenę.
2. Komisija vykdo su Programa ir jos veikla bei rezultatais susijusius informavimo ir komunikacijos veiksmus.
3. Programai skirtais finansiniais ištekliais taip pat prisidedama prie institucinio informavimo apie Sąjungos politinius prioritetus tiek, kiek tie prioritetai yra susiję su 3 straipsnyje išdėstytais tikslais.

15 straipsnis
Panaikinimas

Reglamentas (ES) Nr. 1369/2013 panaikinamas.

16 straipsnis
Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Šiuo reglamentu nedaroma poveikio pagal Reglamentą (ES) Nr. 1369/2013 pradėtos veiklos tęsimui ar jos pakeitimui, ir tas reglamentas toliau taikomas tai veiklai tol, kol ji užbaigiama.
2. Programos finansinio paketo lėšomis taip pat gali būti dengiamos techninės ir administracinės pagalbos išlaidos, būtinos siekiant užtikrinti perėjimą nuo priemonių, priimtų pagal Reglamentą (ES) Nr. 1369/2013, prie Programos.
3. Prireikus asignavimai gali būti įtraukti į Sąjungos biudžetą po 2027 m., siekiant padengti 4 straipsnio 2 dalyje numatytas išlaidas, kad būtų galima valdyti iki 2027 m. gruodžio 31 d. nebaigtą vykdyti veiklą.

17 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2021 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta ...

Tarybos vardu

Pirmininkas

I PRIEDAS

Išsamus Programos tikslų aprašymas

1. Bendrasis Programos tikslas – padėti Lietuvai įgyvendinti Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimą, ypatingą dėmesį skiriant su juo susijusių saugos uždavinių sprendimui. Baigus panaudoto kuro rinklių šalinimo iš reaktorių pastatų darbus, kiti svarbūs pagal Programą vykdytini saugos uždaviniai yra reaktorių aktyviųjų zonų išmontavimas ir tolesnis eksploatavimo nutraukimo metu susidariusių ir istoriškai paveldėtų atliekų saugus tvarkymas.
2. Nuo 2021 m. prasidedančiu finansavimo laikotarpiu pagal Programą bus remiama veikla, įtraukta į pagal Reglamentą (ES) Nr. 1369/2013 Lietuvos pateiktą eksploatavimo nutraukimo planą, visų pirma:
 - a) reaktorių šachtų viršutinių bei apatinių zonų ir įrangos išmontavimas ir deaktyvavimas pagal eksploatavimo nutraukimo planą. Pažanga, padaryta įgyvendinant šį tikslą, turi būti vertinama pagal pašalintų medžiagų kiekį ir rūšį, taip pat pagal sukurtą vertę;

- b) reaktorių šachtų centrinių zonų (grafito aktyviųjų zonų) išmontavimo ir deaktyvavimo projekto rengimas. Pažanga, padaryta įgyvendinant šį tikslą, turi būti vertinama pagal sukurtą vertę. Šis tikslas turi būti pasiektas iki 2027 m., kai bus suteikti atitinkami leidimai faktiškai atlikti išmontavimo ir deaktyvavimo darbus, kuriuos planuojama atlikti po 2027 m.;
- c) saugus eksploatavimo nutraukimo metu susidariusių ir istoriškai paveldėtų atliekų tvarkymas iki jų perdavimo laikinai saugoti ar šalinti (priklausomai nuo atliekų kategorijos), įskaitant, kai reikia, atliekų tvarkymo infrastruktūros darbų užbaigimą. Šis tikslas turi būti įgyvendinamas pagal eksploatavimo nutraukimo planą. Pažanga, padaryta įgyvendinant šį tikslą, turi būti vertinama pagal saugiai saugomų ar pašalintų atliekų kiekį ir rūšį, taip pat pagal sukurtą vertę;
- d) pastatų griovimo programos įgyvendinimas. Pažanga, padaryta įgyvendinant šį tikslą, turi būti vertinama pagal nugriautų pastatų kiekį ir pagal sukurtą vertę;
- e) eksploatavimo nutraukimo licencijos gavimas, pašalinus kurą iš Ignalinos atominės elektrinės 1 bloko ir 2 bloko;

f) radiologinių pavojų mažinimas. Pažanga, padaryta įgyvendinant šį tikslą, turi būti vertinama atliekant veiklos ir objekto saugos įvertinimus, nustatant būdus, kuriais gali įvykti apšvitos atvejai ir įvertinant galimų apšvitos atvejų tikimybę bei apšvitos stiprumą.

3. Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo plane nustatyta Programos darbų paskirstymo struktūra (Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo veiklos ir projektų darbų išskaidymo hierarchinė struktūra). Pirmąjį tos struktūros lygmenį sudaro šie šeši punktai:

- a) P.0 „Įmonės veiklos organizavimas“;
- b) P.1 „Pasiruošimas eksploatavimo nutraukimui“;
- c) P.2 „Objekto išmontavimas / griovimas ir objekto vietos rekultivavimas“;
- d) P.3 „Panaudoto branduolinio kuro tvarkymas“;
- e) P.4 „Atliekų tvarkymas“;
- f) P.5 „Poeksploatacinė programa“.

P.0 punktas „Įmonės veiklos organizavimas“ apima įmonės valdymą, priežiūrą ir kokybės užtikrinimą, radiacijos lygio ir ekologinę stebėseną, fizinį saugumą, įmonės veiklai ir viešajai komunikacijai skirtas inžinerines konsultacijas ir teisinę paramą.

P.1 punktas „Pasiruošimas eksploataavimo nutraukimui“ apima išankstinių eksploataavimo nutraukimo sąlygų sudarymą (pvz., įrangos inventoriaus sudarymą ir radiologinį apibūdinimą), infrastruktūros modifikavimą, įrangos instaliavimą ir objektų statybą, sistemų ir įrangos izoliavimą ir technologinių sistemų, įrangos ir objektų deaktyvavimą.

P.2 punktas „Objekto išmontavimas / griovimas ir objekto vietos rekultivavimas“ apima reaktorių išmontavimą, technologinės įrangos / sistemų išmontavimą ir išankstinių atliekų apdorojimą, objektų griovimą ir objekto vietos rekultivavimą.

P.3 punktas „Panaudoto branduolinio kuro tvarkymas“ apima panaudoto branduolinio kuro tvarkymą ir saugojimą.

P.4 punktas „Atliekų tvarkymas“ apima labai mažo, mažo ir vidutinio aktyvumo radioaktyviųjų atliekų, susidarančių dėl operacinės ir eksploataavimo nutraukimo veiklos, apdorojimą, galutinį apdorojimą, saugojimą ir šalinimą.

P.5 punktas „Poeksploatacinė programa“ apima objektų eksploatavimą ir techninę priežiūrą, energijos išteklius, vandens tiekimą, nuotekas ir vandens valymą.

4. Finansiniu laikotarpiu nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2027 m. gruodžio 31 d. pagrindiniai saugos uždaviniai sprendžiami vykdant veiklą pagal P.1, P.2 ir P.4 punktus. Konkrečiai, P.2 punktas apima reaktorių aktyviųjų zonų išmontavimą. Pagal P.3 punktą sprendžiami lengvesni uždaviniai, o P.0 ir P.5 punktai apima eksploatavimo nutraukimo paramos veiklą.
5. Atsižvelgiant į tai, rengdama daugiametę darbo programą, Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su Lietuva, svarstys galimybę turimas sumas paskirstyti pagal 1 lentelėje nurodytus prioritetus, nedarant poveikio 8 straipsniui.

1 lentelė

#	Punktas	Prioritetas
P.0	Įmonės veiklos organizavimas	II
P.1	Pasiruošimas eksploatavimo nutraukimui	I
P.2	Objekto išmontavimas / griovimas ir objekto vietos rekultivavimas	I
P.3	Panaudoto branduolinio kuro tvarkymas	II
P.4	Atliekų tvarkymas	I
P.5	Poeksploatacinė programa	III

6. Įgyvendinant Programą sukauptos žinios, patirtis ir išvados, susijusios su eksploataavimo nutraukimo procesu, skleidžiamos Sąjungos suinteresuotiesiems subjektams, taip didinant Programos ES pridėtinę vertę. Ši veikla gali būti:

- Sąjungos suinteresuotųjų subjektų ryšių ir mainų, įskaitant tuos, kuriuos inicijavo valstybės narės, plėtojimas;
- tikslių žinių dokumentavimas ir galimybių su tokiais žiniomis susipažinti sudarymas vykdant daugiašalį žinių perdavimą eksploataavimo nutraukimo ir atliekų tvarkymo valdymo, geriausios valdymo patirties, operacinio ir organizacinio lygmens technologinių uždavinių ir eksploataavimo nutraukimo procesų srityse, siekiant plėtoti galimas sinergijas Europos Sąjungoje.

Šios veiklos tinkamų finansuoti išlaidų Sąjungos teikiamo finansavimo norma yra 100 %

JRC turi teikti ataskaitas apie pažangą, padarytą įgyvendinant šią veiklą, ir ji vertintina remiantis jo daugiametėje darbo programoje išdėstytais rodikliais.

7. Panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų šalinimas į giluminį kapinyną ir jo paruošimas neįtraukiami į 4 straipsnio 1 dalyje nurodytą finansinį paketą.

II PRIEDAS

Rodikliai, skirti Programos veiklos pažangos, padarytos siekiant 3 straipsnyje nustatytų tikslų ataskaitai pateikti

1) Radioaktyviųjų atliekų tvarkymas:

- saugiai saugomų ar pašalintų atliekų kiekis ir rūšis su metiniais tikslais pagal rūšį, laikantis Programos tarpinių reikšmių;

2) Išmontavimas ir deaktyvavimas:

- pašalintų medžiagų kiekis ir rūšis su metiniais tikslais pagal rūšį, laikantis Programos tarpinių reikšmių.
